

séquia de Favara, era el «barri de Pontons», tireta de cases baixes i velles, que conserven el nom del «Palau de Pontons» i antiga alqueria i hort de Pontons; però avui aquest NL s'ha estès a tota la barriada (J. Giner March, 1963).

El ll. PONTO -ONIS significava 'pas de barca', i després en l'ús romànic comú va passar a designar una mena de pont improvisat amb un lligall de barquetes per passar un riu. Però no deu ser aquest el sign. bàsic en aquests noms catalans, car ni (1) ni (2) tampoc (3) no són vora cap riu important: des de (1) hi ha bons 4 k. fins al Fluvià; sí que són vora torrents i rierons que demanen pontarrons o palanques per travessar-los (el [3] vora la gran séquia de Favara) aquest sentit (diminutiu del l. PONS) és el que hem d'admetre aquí; car també en el sec país de l'Alt Penedès hi ha força torrents, de vegades amb curs considerable. Xavier Fort i Bofill em dóna trasllat d'un ric doc. de 1782, amb alguns centenars de NLL menors del terme de (2), en el qual compto onze torrents i 4 rieres, tots amb nom particular, entre elles algun de nom ben antic, com la riera de la Font d'Oriola FONTE AUREOLA 'font groga'.

El Pontonal, lloc antic en el Baix Llobregat, prop de St. Joan Despí: deu ser un indret on, a causa de freqüents sobreixides del Llobregat i dels seus afl., s'han de menester tota una serie de passeres: cf. els anteriors: «*ipsum Pontonalem*» (Cart. St. Cugat III, p.186); també un poc alterat (contribuint-hi dissimilació vocàlica i contaminació de fontanal, canal i anàlegs). 1185: «in civ. Barchinone apud Magarova, in loco qui vocatur Pontanal» (ibid. III, 300).

PONTIRÓ a l'alta vall de Camprodon, te. de Tregurà, etim. ja estudiada en *Entre DL* II 84ss en conclusió (p. 84), separant-ho dels derivats de *pont*. Ja a. 977: «*ipso monte de Tregurano in locum q. d. Pontirono*» donació dels pasturatges d'aquesta alta vall, que fa el Comte Miró al mon. de St. Pere de Besalú (MarcaH., col. 920.1f); també Alart, *InuLC*, 195, d'atant-ho de 978.

PONTS, vila cabdal del Segre Mitjà, a mig camí d'Artesa a Bassella, prop de l'aiguabarreig amb el riu Bragós.

PRON.: *põns*, a Cardona, Casac. 1920; id. en les enqs. de 1956-7, i en la que vaig fer a Ponts, 28-IV-1964.

MENCIONS ANT. 982: «*Pontus, in ipsa marcha*» (amb cites en part un poc equívokes entre Ponts mateix i l'esgl. de Santa Maria de Gualter, a la dr. del Segre) (Cat.Car. II, 167.16-18, 172.4, 283.26, 281.1, 307.4). En el Capbreu del cart. de l'Acta C.SdUrg c.S.X: «Castrofolit Ponts Momagastre ---» (f. 12, copiat xxxviii 19.20); 1054: «uxori tue Vinedel --- in ajacencia de castro Pontis, vel in locum voc. Cabanabona» (Arx. Solsona); 1071: *Pontes* (MiretS.,

Castellbò, 351); 1086: «term. castris Ponts --- Gualter ---» (Arx. Sols.).

1102: *Ponts* (BABL VI, 390); 1119: B. A. de *Pons* signa un pacte referent a *Vilves* (col. I. Moreau XLIX, 66); 1123: «*hopido Ponts --- infra terminum Pontis*» (MiretS., *Templ.* p.15); 1126: *Ponts* (MarcaH. 1261); 1132: «Sig. Arnallí de *Ponts*» (BABL I, 420); 1164: «*molendino que habeo intus ipsa ribera Pontis*» (MiretS., *Templ.* 259); 1167: *Ponts* (Cart. Tavèrnoles, 146.21); 1184: *Ponts* (Cart. Tav., 182.20); 1195: «*castrum de Pontibus*» (Arx. Sols.); 1359: *Ponts* (CoDoACA XII, 57); 1147: «*ecclesiam de Ponts, quaed modo dicitur Gualteri*» (MarcaH. 1295); 1185: *Pontz* (MiretS., *Castellbò* 169); 1206: «*castro Pontis --- Taús*» (perg. orig. que lleigeixo a l'Arx. Sols.); 1237: *Pons --- Ponz* (MiretS., *El més antic text cat.* p.27; BABL XIII, 178); 1261: *Ponts* (CCandi, *Mi.Hi.Ca.* II, 488); 1295-98: «En B. deç PRIOR, de *Pons*» (text que ja redueix -nts, escrivint *ordonamens manamens* etc.) (CCandi, *Mi.Hi.Ca.* II, 177).

Hi ha molta i valuosa informació, que no reproduïxo, en el llibre del Dr. Montanyà, *Topografia de Ponts*. El gentilici que ell usa coincidint amb el que jo he sentit sempre és *ponsicà* (p.ex., pp.63, 64, 65 i passim). S'explica partint d'una forma *ponticani* dels notaris medievals (inspirada pels clàssics *ponticus, pontanus*), modificat popularment en *ponsicà*, sota la infl. del NP *Ponç* i el seu dim. *Poncic* (>cognom) (és infundat que mai s'hagi usat *poncic* com gentilici de *Ponts*).

El nom d'aquesta vila no fou mai en plural, sinó el genitiu llatí, en l'abreujament de CASTRUM PONTIS o OPPIDUM PONTIS 'el castell' o 'el lloc del pont' al·ludint al pont de capital importància que ha existit sempre en aquest lloc per passar el Riu Bragós, i l'altre per passar el Segre cap a Gualter per a la gent del monestir de Gualter (tant o més important a l'alta E.Mj. que aqueixa vila). *Ponts* era cabalment l'*oppidum ponti*.

¹ En un doc. de 1319 s'ha imprès (BABL IV, 477) «St. Julià de Llers, Vila-de-Molins, Ortal pont de Molins». Que ells resolguin si hi ha error (com es podria sospitar) en lloc de «ortal al p. de Molins» (un hort vers el pont que duu a Molins) o en lloc de «ostal pont de M.»? (designant un hostel vora el pont, del qual naixeria el caseriu posterior).

Ponxuat (=Punxuat), V. Vol. I, 239-240 *Pop, V. Pòpia*

PÒPIA, PAPIOL i Vall de POP

Repetirem l'exposició que ja es féu relativa a aquells dos noms en el *DECat.* VI, 696b8-60, amb omissió d'alguns detalls i augment d'altres: amb ad-